

Kyrkostyrelsens cirkulär nr 32/2023

26.9.2023

Grunderna för budgetberedningen 2024

Det ekonomiska nuläget

Samhällsekonomin har under de senaste åren haft sina utmaningar till följd av coronapandemin, Rysslands anfallskrig mot Ukraina, den höga inflationen och räntehöjningarna. Helhetsbilden av ekonomin är för närvarande tudelad. Energiinvesteringar och sänkta priser på importerad energi från förra vinterns krisnivå har påverkat den ekonomiska utvecklingen i positiv riktning. ([Statistikcentralen, 18.9.2023](#), på finska). Enligt Finlands banks mellanprognos ([15.9.2023](#), på finska) är Finlands ekonomi i recession. Den ekonomiska återhämtningen väntas ta längre tid än vad man tidigare bedömt. Riskerna i anslutning till den internationella ekonomins utveckling har ökat, vilket också återspeglas i Finlands ekonomi.

Inflationen

Inflationen, den årliga förändringen i konsumentpriserna, var 5,6 procent i augusti 2023 ([Statistikcentralen, 14.9.2023](#)).

Inflationen ökade märkbart redan i slutet av pandemin, vilket åtminstone förklaras av pandemins inverkan på produktionskedjorna, förändrad konsumtionsefterfrågan, ekonomins snabba återhämtning efter pandemin och den finanspolitiska stimulansen. Kriget i Ukraina och dess effekter har ökat inflationen ytterligare. Inflationen har dämpats något genom ett flertal räntehöjningar, men ändå är inflationen fortfarande långt ifrån målnivån. Bakom den höga inflationen ligger en stor osäkerhet i världsekonomin, som försvårar bankernas kamp för att bromsa inflationen.

I juni prognostiserade finansministeriet en inflation på i medeltal 5,9 procent för 2023 (FM 15.6.2023) medan Finlands Banks prognos var 4,5 procent (20.6.2023). De senaste prognoserna från bankerna visar en något högre inflation, 6,5 procent (OP, 29.8.2023) och 6,2 procent (Sparbanksgruppen, 14.8.2023). År 2024 beräknas inflationen avta och stanna på ca 2–2,5 procent.

Bruttonationalprodukten

Produktionen inom samhällsekonomin (BNP) ökade med 1,6 procent 2022. Året 2022 var exceptionellt när det gäller prisstegringen. En lika stor ökning av priserna på prestationer och insatsförbrukning har vi senast sett i början av 1980-talet. (Statistikcentralen, 21.6.2023)

Enligt Statistikcentralen ([31.8.2023](#), på finska) ökade bruttonationalproduktens volym 2023 i april–juni med 0,6 procent jämfört med föregående kvartal, men stannade efter arbetsdagskorrigeringen på en nivå som var 0,4 procent lägre än föregående år. I april–juni ökade produktionen med 1 procent jämfört med föregående kvartal och med 0,7 procent jämfört med året innan. De privata investeringarna minskade med 0,3 procent och den offentliga sektorns investeringar med 3,3 procent.

Finlands ekonomi beräknas inte växa 2023. För 2024 förutspådde finansministeriet dock redan i juni en ekonomisk tillväxt på 1,4 procent och för 2025 en något högre ekonomisk tillväxt på 1,9 procent. ([FM 15.6.2023](#), på finska). Finlands Banks beräkning för 2024 var i juni 0,9 procent. Andelsbankens prognos i augusti förutspår ingen ekonomisk tillväxt 2024 och Sparbanksgruppen bedömer att tillväxten blir 0,6 procent.

De senaste ekonomiska prognoserna för Finland finns samlade på Finanssiala ry:s (på finska) [webbplats](#).

Sysselsättning och utveckling av inkomstnivån

Sysselsättningsläget har utvecklats under året så att trenden för sysselsättningsgraden var 74,2 procent i juli, vilket är 0,5 procentenheter mer än vid motsvarande tidpunkt föregående år ([ANM 22.8.2023](#), på finska). Antalet arbetslösa (trend) har dock ökat något under de senaste månaderna och arbetslösheten har allt tydligare blivit strukturell. Antalet långtidsarbetslösa var 91 000 i slutet av juni. Sysselsättningen förutsågs dock ännu i

juni ([FM 15.6.2023](#), på finska) öka från och med nästa år och år 2025 förutspås sysselsättningsgraden vara 74,6 procent.

Enligt Statistikcentralens förhandsuppgifter steg inkomstnivåindexet som beskriver ökningen av de nominella inkomsterna av ordinarie arbetstid för heltidsanställda i april-juni 2023 med 4,0 procent jämfört med motsvarande tidpunkt föregående år. Löntagarnas reella inkomstnivå sjönk under samma period med 2,8 procent, eftersom konsumentpriserna steg snabbare än vad inkomstnivån steg. Den reella inkomstnivån började dock stiga något (0,4%) under andra kvartalet 2023. (Statistikcentralen, 25.8.2023)

Enligt Statistikcentralens uppgifter ([14.8.2023](#), på finska) var den arbetsdagskorrigerade lönesumman för hela ekonomin 9,1 procent större i juni 2023 än i juni 2022. Den säsongsrensade lönesumman för hela ekonomin steg i juni med 2,4 procent jämfört med föregående månad. Den arbetsdagskorrigerade lönesumman ökade inom alla huvudbranscher jämfört med juni 2022. Mest ökade lönesumman inom den offentliga sektorn med 17,1 procent jämfört med juni föregående år och med 9,7 procent jämfört med maj. Stora avtalsenliga höjningar, engångsbelopp och betalning av semesterpenningar gjorde att lönesumman för juni ökade exceptionellt.

Nuläget i församlingsekonomierna

Kyrkans ekonomi har klarat av de senaste årens utmaningar bättre än väntat. År 2022 redovisades 929,4 miljoner euro i kyrkoskatt (912,6 miljoner euro år 2021). Kyrkoskattens belopp ökade med 16,8 miljoner euro. Under perioden januari-augusti innevarande år har skatteintäkterna ökat med 10,6 procent jämfört med samma period året innan.

Församlingarnas ekonomiska utveckling differentieras fortsättningsvis. År 2022 ökade kyrkoskatteintäkterna i 157 församlingsekonomier (61 procent), men minskade samtidigt i 99 ekonomiska församlingenheter (39 procent). Jämfört med året innan ökade andelen församlingar med minskade skatteinkomster med 10 procent och andelen församlingar med ökade skatteinkomster minskade med 10 procent.

När man ser till stiftet och skillnaderna mellan dem fanns de flesta församlingsekonomier med ökade skatteinkomster i Uleåborgs stift, Tammerfors stift och Lappo stift. Av de församlingsekonomier där skatteinkomsterna minskade fanns de flesta procentuellt sett i S:t Michels stift och Åbo stift.

Kyrkoskatteprognoser

Kyrkostyrelsen fick en församlingsspecifik kyrkoskatteprognos (FCG) i 31.8.2023. Skatteinkomstprognosen finns i [Sakasti](#) (på finska).

Även om kyrkoskatteredovisningarna trots många utmaningar hållits stabila under de första åren av 2020-talet, blir 2023 av många orsaker exceptionellt. Den skattereform för social- och hälsovården som genomfördes den 1 januari 2023 förbättrar kyrkoskattens reella avkastning och de löneuppgörelser som gjorts till följd av inflationen och starkt inflationsbundna pensioner höjer församlingsmedlemmarnas beskattningsbara inkomst. I och med att tyngdpunkten i beskattningen har flyttats till statens beskattning, kommer avdragen i högre grad att gälla statens beskattning och i mindre utsträckning kommunal- och kyrkoskatten, vilket leder till en skattesats med bättre effekt och större skattehöjningar. Ändringen torde vara av engångsnatur.

I augusti var skatteintäkterna under början av 2023 10,6 procent större än vid samma tidpunkt året innan.

Skatteinkomsterna håller inte ännu på att bli negativa, men reellt kommer tillväxten att ändras till tillbakagång i vissa församlingar. Det här innebär att församlingarna fortfarande ska sörja för församlingsmedlemmarnas trygghet med allt mindre resurser. Skatteinkomstprognosen är en församlingsspecifik trendkalkyl. En förutseende och försiktig församling, i synnerhet i regioner som är på tillbakagång och har en åldrande befolkning, kan med fog sänka den årliga tillväxtprognosen. Det är klokt att beakta försiktighetsprincipen.

Utvecklingen av medlemsantalet

Kyrkans statistiktjänst (www.kirkontilastot.fi) har en prognos för utvecklingen av medlemsantalet för hela kyrkan och för enskilda församlingar. Prognosen baserar sig dels på Statistikcentralens befolkningsprognos, dels på församlingarnas tidigare medlemsutveckling.

Enligt prognosen minskar antalet medlemmar i hela kyrkan under åren 2022–2030 med cirka 10,4 procent på grund av den allt äldre åldersstrukturen och utträden ur kyrkan.

Sett till stiftens är förändringen i medlemsantalet störst i S:t Michels stift (-15,6 %), Kuopio stift (-13,2 %) och Åbo stift (-10,7 %). Minst minskar medlemsantalet i Helsingfors stift (-7,2 %) och Tammerfors stift (-8 %).

Statlig finansiering

Lagen om statlig finansiering till den evangelisk-lutherska kyrkan för skötseln av vissa samhällsuppgifter trädde i kraft i början av 2016 och samtidigt slopades utdelningen av samfundsskattemedel till församlingarna. Enligt lagen beviljas församlingarna finansiering på 114 miljoner euro ur statsbudgeten för sina lagstadgade samhällsuppgifter (begravningsverksamheten, folkbokföringsuppgifter samt underhåll av kulturhistoriskt värdefulla byggnader och föremål). Summan indexjusteras årligen. I regeringsprogrammet för statsminister Orpos regering konstateras att en indexfrysning på en procentenhet görs i den statliga finansieringen till evangelisk-lutherska kyrkan 2024–2027.

I finansministeriets budgetproposition för 2024 (publicerad 28.8.2023) anslås 124 501 000 euro för evangelisk-lutherska kyrkans samhälleliga uppgifter. Ökningen jämfört med 2023 är 1,5 procent. Finansieringen betalas månatligen till Kyrkans centralfond i rater och beslut om vidare redovisning av finansieringen till de ekonomiska församlingens enheterna fattas av kyrkomötet i november. I det kommande förslaget till budget för Kyrkans centralfond föreslås att 114 174 800 euro av denna summa fördelas mellan församlingarna. Kyrkostyrelsen fattar beslut om fördelningsgrunden i framställningen i plenum 17.10.2023. Enligt förslaget ska 7 881 100 euro användas för underhållet av församlingarnas byggnader och lösöre av kulturhistoriskt värde så, att 7 571 100 euro allokteras till församlingarnas byggnadsunderstöd och 260 000 euro till administration och utveckling av fastighetsregistret Basis.

Av det anslag som anvisats för underhåll av kulturhistoriskt värdefulla byggnader delas årligen ut understöd för skötsel av kyrkliga byggnader och konservering av kulturhistoriskt värdefulla kyrkliga föremål. Dessutom delar Kyrkans centralfond ut renoveringsunderstöd. Grunderna för fördelning av understöd håller på att preciseras för 2024. Ett cirkulär om detta skickas senare i höst.

Kyrkans centralfond är skyldig att till undervisnings- och kulturministeriet rapportera den information som ministeriet bestämmer och som behövs för uppföljningen av kostna-

derna för de ovannämnda samhällsuppgifterna som avses i lagen. För att lämna informationen använder Kyrkans centralfond de sammanräknade kostnadsuppgifter som kan utläsas ur församlingarnas ekonomiska statistik. Församlingarna ska noggrant följa kyrkostyrelsens anvisning om kostnadsfördelning i bokföringen. Från och med 2023 rapporteras kulturarvskostnaderna som s.k. kalkylerade kulturarvskostnader baserat på både bokslutsuppgifterna och uppgifterna i Basis-systemet. För att säkerställa att rapporteringen är korrekt ska församlingarna se till att alla uppgifter som behövs för rapporteringen har sparats i Basis. Revisorerna uppmanas att kontrollera om församlingen har bokfört kostnaderna i enlighet med anvisningarna och om församlingen har infört de fastighetsuppgifter som behövs för rapporteringen i Basis-systemet.

Avgifter till kyrkans centralförvaltning

Avgiften till Kyrkans centralfond, 6,5 % (förslag)

Kyrkans centralfonds grundavgift, som bestäms på basis av den kalkylerade kyrkoskatten, är 6,5 procent. Avgiften har varit oförändrad sedan 2018 och ingen ändring föreslås heller för 2024.

Pensionsfondsavgiften, 5 % (förslag)

Pensionsfondsavgiften, som bestäms på basis av kyrkoskatten, är 5 procent. Avgiften har varit oförändrad sedan 2018 och ingen ändring föreslås heller för 2024.

Beräkning av församlingens fondavgifter

Församlingarna kan redan på förhand beräkna storleken på både centralfonds- och pensionsfondsavgiften. Båda avgifterna grundar sig på kyrkoskatten för skatteåret 2022. Förhandsuppgifter om enskilda församlingars kyrkoskatt för skatteåret 2022 finns på webbtjänsten för skattetagare under Övrig statistik: Debiterade skatter, uppgifter för skatteåret 2022 (uppdaterad 21.8.2022), [tabell N181](#) (veronsaajat.vero.fi). De slutgiltiga uppgifterna offentliggörs när beskattningen har färdigställts i början av november. Den kalkylerade kyrkoskatten beräknas så att församlingens kyrkoskatteintäkt för skatteåret 2022 divideras med församlingens kyrkoskattesats för 2022.

Kyrkomötet fattar beslut om storleken på båda avgifterna i november.

Beskattningskostnader

Enligt lagen om Skatteförvaltningen (30 §) betalar församlingseenheterna 3,2 procent av Skatteförvaltningens omkostnader som beskattningskostnader. Beräkningsgrunderna för beskattningskostnaderna för en enskild församlingsekonomi bestäms däremot enligt 31 § i lagen. Skatteförvaltningen publicerar förhandsbesked om församlingarnas beskattningskostnader under september månad på [skattetagarnas webbplats](#).

Beskattningskostnadsandelen tas ut av församlingarna i fyra rater i samband med periodredovisningarna för mars, juni, september och december.

Lönekostnader

Kyrkans nya tjänste- och arbetskollektivavtal (KyrkTAK) som trädde i kraft den 1 mars 2023 gäller fram till den 28 februari 2025. Avtalsperioden är 24 månader.

Den 1 april 2023 gjordes en allmän förhöjning på 4,5 procent i lönerna.

Lönejusteringarna 2024 träder i kraft 1.2.2024 och är 2,5 procent, om inte den granskning av kyrkans lönekonkurrenskraft som inletts med stöd av tidigare avtal leder till att något annat avtalas om lönerna. Utredningens inverkan på lönerna avtalas senast 30.11.2023. Det är därför i detta skede omöjligt att göra en noggrannare bedömning av lönejusteringarna för 2024 än att de är minst 2,5 procent från ingången av februari 2024. Utredningen av lönekonkurrenskraften kan öka kostnaderna mer än så, om man avtalar om det.

[\(Kyrkans arbetsmarknadsverk, cirkulär 1/2023\)](#)

Semesterpenningen betalas enligt KyrkTAK.

Lönebikostnader

Pensionsavgifter

Kyrkomötet i november fastställer församlingarnas lönebaserade pensionsavgift för nästa år. År 2022 var den 28,7 procent.

Dessutom fastställer social- och hälsovårdsministeriet arbetstagarnas pensionsförsäkringsavgifter senare i år (i november), men om de förblir oförändrade är pensionsförsäkringsavgiften för anställda (under 53 år och anställda som fyllt 63 år) 7,15 procent och

den förhöjda arbetspensionsförsäkringsavgiften för 53–62-åringar 8,65 procent av lönerna. Den genomsnittliga pensionsavgiften för arbetstagare är således ca 7,7 procent. Arbetsgivarens andel blir således cirka 21 procent av lönerna.

Övriga lönebikostnader

År 2024 beräknas arbetsgivarens sjukförsäkringsavgift vara 1,25 procent (1,53 procent 2023). Sysselsättningsfondens förvaltningsråd har beslutat föreslå för SHM ([börsmeddelande 31.8.2023](#), på finska) att arbetsgivarens arbetslöshetsförsäkringspremie ska vara 0,27 procent upp till lönesummans gräns 2,3 miljoner euro per år (0,52 procent år 2023) och den högre avgiften 1,09 procent av lönesumman (2,06 procent år 2023) för den del av lönesumman som överstiger 2,3 miljoner euro. De övriga arbetsgivaravgifterna är i medeltal cirka 0,7 procent. De slutliga besluten fås i november.

Kostnader för byggnadsunderhåll

Enligt Statistikcentralen (16.6.2023) steg utgifterna för fastighetsunderhåll under första kvartalet 2023 med 11,5 procent jämfört med motsvarande period år 2022. Av kostnadsposterna för fastighetsunderhållet ökade elkostnaderna mest, 36,7 procent. Kostnaderna för vatten och avlopp ökade med 4,4 procent, reparationerna med 7,3 procent, uppvärmningen med 10,1 procent, avfallshanteringen med 12,0 procent, förvaltningen med 5,8 procent, användningen och underhållet med 5,7 procent samt skötseln av utomhusområden med 6,6 procent. Kostnaderna för städning ökade med 5,8 procent och skadeförsäkringarna med 6,3 procent.

Uppgifterna för det andra kvartalet publiceras under september på statistikcentralens webbplats.

Redovisningen av budgetanslag till missionsorganisationerna

Kyrkans missionsorganisationer och Kyrkans Utlandshjälp önskar att församlingarna meddelar om understöd som beviljats organisationerna genast när besluten om dem har fattats. Det här ger organisationernas ekonomiplanering en säkrare grund. Organisationernas önskemål tillgodoses bäst genom att församlingarna redan vid budgeteringen beslutar hur bidragsanslaget fördelas mellan organisationerna. Rekommendationen om för-

delningen av församlingarnas budgetanslag till kyrkans missionsorganisationer har publicerats på webbplatsen Evi/Plus (på finska): [Hallinto ja talous - Tilastot ja asiakirjat - Kirkon lähetystyön ja kansainvälisen avustustoiminnan tilastot](#).

Ekonomiskt understöd till församlingarna

Församlingsekonomierna kan ansöka om understöd för komplettering av skatteinkomster och prövningsbaserat understöd. Fördelningsgrunderna för understödet för komplettering av skatteinkomster ändrades från och med 2018. Beloppet av understöd för komplettering av skatteinkomster per församlingsenhet bestäms utifrån en kalkyl. Inga nya ändringar kommer att göras i beräkningsgrunderna. Närmare information och anvisningar finns i Sacrista (på finska): [Förvaltning och ekonomi – Centralfonden – Understödsystemet](#).

Övrigt att beakta

Antalet medlemmar i kyrkan beräknas minska med ca 6,7 procent från 2022 till 2027 (Kyrkans statistiktjänst). I den långsiktiga prognosen uppskattas medlemsantalet minska med cirka 10 procent fram till år 2030 och med cirka 21 procent fram till år 2040. Antalet medlemmar sjunker med cirka 780 000 medlemmar åren 2022–2040.

Det är värt att notera att skatteinkomsternas belopp på hela kyrkans nivå beräknas öka med ca 24 procent före 2030, även om medlemsantalet under samma period beräknas minska med 10 procent. Vid bedömningen av kyrkoskattens utveckling är antalet personer som betalar kyrkoskatt och utvecklingen av den beskattningsbara inkomsten det väsentliga, inte ändringen av medlemsantalet. Kyrkans verksamhet upprätthålls under de kommande åren av allt färre kyrkoskattebetalare.

Det är viktigt att notera att kyrkoskatteprognosen inte är inflationskorrigerad.

Även om beloppet av kyrkoskatteinkomster ökar, ökar de inte reellt sätt i många församlingar på grund av den höga inflationen. Församlingarnas omkostnader har stigit och stiger betydligt i takt med prishöjningar och löneuppgörelser. Många församlingar har stora reparationsskulder.

Alla församlingar har inte heller samma ekonomiska ställning. Församlingarnas differentieringsutveckling är uppenbar. Många små församlingar har redan nu en ansträngd ekonomi och deras verksamhetsmöjligheter håller på att ta slut. Då måste man fundera på

hurdan verksamhet som kan ordnas med allt knappare resurser under de kommande åren och vilka åtgärder som kan vidtas för att balansera ekonomin. Ur ekonomisk och verksamhetsmässig synvinkel kan en förnuftig lösning vara församlingssammanslagning, som tryggar församlingsverksamheten i regionen också i framtiden.

Församlingen ska aktivt och regelbundet själv följa upp sin ekonomi, förvaltning och verksamhet och bedöma den utifrån indikatorerna för en församling i kris ([cirkulär 28/2021](#)) både i budgeten och bokslutet. Om en församling befinner sig i ekonomiska svårigheter måste åtgärder för att balansera ekonomin vidtas omedelbart.

Ekonomin (inkomsterna och utgifterna) ska vara i balans under planeringsperioden som är tre år eller av grundad anledning under en längre period, dock högst fem år. När budgeten godkänns ska beslut fattas om åtgärder för att täcka det underskott som balansen visar. Då ska också det överskott eller underskott beaktas som beräknas uppkomma under det år då budgeten görs upp. (KO 6:2).

De effektivaste sätten att åstadkomma besparingar är att avstå från onödiga fastigheter och satsa på förutseende personalplanering. Man kan också åstadkomma besparingar genom att prioritera verksamheten (avstå från vissa arbetsformer), koncentrera verksamheten, införa nya verksamhetssätt, involvera frivilliga och samarbeta med andra församlingar och aktörer.

Alla församlingar ska utarbeta en fastighetsstrategi till stöd för församlingens beslutsfattande och balanseringen av ekonomin. Den modell som godkänts av Kyrkostyrelsens plenum inklusive tabeller och anvisningar finns i Sacrista: Arbetsområde -> Fastigheter och markanvändning -> [Fastighetsstrategi](#).

Förutseende långsiktig personalplanering tryggar tillräckliga och ändamålsenliga resurser för församlingens verksamhet även i framtiden. Om möjligt ska personalplaneringen göras tillsammans med de övriga ekonomiska församlingseenheterna i regionen.

Även om den ekonomiska situationen i församlingen ännu är stabil, är det nu dags att fundera på vad skattepengarna ska gå till eller vad de kan användas till under de kommande åren. Det är också strategiskt viktigt att fundera på hurdan verksamhet en allt mindre grupp kyrkoskattebetalare är beredd att finansiera och hurdan verksamhet den önskar i framtiden.

Budgeten för församlingsekonomin 2024 utarbetas i enlighet med den uppdaterade budgetanvisningen ([cirkulär 24/2022](#)). För små församlingar har vi gjort upp modellen Mallby församlings budget, som kan användas vid utarbetandet av budgeten. Anvisningen och modellen finns i [Sakasti](#) (på finska).

Mer information: Ekonomiplaneringschef Johanna Simpanen, johanna.simpanen@evl.fi.

Kyrkostyrelsen

Pekka Huokuna
kanslichef

Asta Virtaniemi
tf. ecklesiastikråd

ISSN 1797-0334